

Motion till riksdagen

1989/90:Jo829

av Inger Schörling m.fl. (mp)

Bottenviken och Gävlebukten

Världens största bräckvattenhav består av Östersjön, Bottenhavet och Bottenviken. Detta innanhav är artfattigt och relativt grunt och har endast begränsat vattenbyte med världshaven. Det är därför oerhört känsligt för föroreningar.

Utsläppen från bl.a. skogs- och metallindustrin har under lång tid hårt belastat Bottenviken från både Sverige och Finland. De kustnära vattnen utefter hela Norrlandskusten är skadade, och i vissa område svårt skadade eller döende.

Åtgärder för att minska belastningen och utsläppen finns bl.a. i våra motioner om miljölagstiftning, avfallshantering, skogsbruk, kemikalier.

Samarbete

För att åstadkomma resultat både vad gäller kartläggning av vattnets och havsbottens tillstånd, gifthalter i fisk och växtlighet, samt för att upprätta åtgärdsprogram, är det nödvändigt med samarbete.

Det är därför glädjande att initiativ tagits till samarbete både på regional nivå och mellan Finland och Sverige.

För att dessa samarbetsplaner skall kunna genomföras behöver resurser ställas till förfogande både i form av projektbidrag och som forskningsanslag, snarast.

Åtgärdsprogram Nord är ett samarbetsprojekt för länsstyrelserna efter norrlandskusten som just håller på att ta form. En miljögiftskartering skall genomföras för kartläggning av en rad miljögifter som t.ex. PCB, kvicksilver, metaller, DDT, klorfenoler, dioxin. Ett åtgärdsprogram skall tas fram.

För att underlätta för länsstyrelser som på eget initiativ vill genomföra miljöprojekt och för länsstyrelser som vill samarbeta med varandra eller med kommuner, föreslår vi att naturvårdsverket fonderar pengar, så att länsstyrelserna kan söka medel för speciella miljöprojekt och större undersökningar.

1991 har utnämnts till Bottniska vikens år. Ett forsknings-samarbete med Finland har inletts. Det är mycket angeläget att Sverige liksom Finland ställer ekonomiska resurser till förfogande.

Gävlebukten och insjöarna i Gävleborgs län

Människor frågar oroligt om fisken i Gävleborgs län är fattig att äta. Frågan är berättigad.

Många av våra insjöar är svartlistade på grund av höga kvicksilverhalter och betydligt fler skulle vara det om vi följde Världshälsoorganisationens rekommenderade värde. Det skulle innebära en halvering av nuvarande svenska gränsvärde från 1.0 mg till 0.5 mg Hg/kg fiskkött.

Den tilltagande försurning och sjunkande pH innebär att en mängd andra metaller, t.ex. bly, aluminium och kadmium lösts ut och anrikats i fiskköttet. Cesiumhalterna i insjöfisk varierar mycket vid olika provtagningar och det är omöjligt att finna enhetliga värden och på så sätt "fritaga" vissa sjöar och vattendrag från cesiumsmitta. Sommaren 1989 var cesiumhalten högre än någonsin, upp till 123 000 Bq/kg i aborre noterades. Provtagningarna måste fortsätta och allmänheten delges resultaten regelbundet.

Klorhaltiga föreningar och andra giftiga ämnen från massindustrin har under lång tid belastat hela Norrlandskusten. Ett av de giftigaste ämnena som släpps ut är dioxin. Dioxinhalter har uppmätts i fisk. Vissa forskare menar att de är små och riskbedömningen osäker, andra forskare däremot varnar direkt för att äta fisk från Östersjön och Bottenhavet. Hösten 1989 har oroväckande höga värden uppmätts.

Denna svåra situation med många föroreningskällor i samma område gör att det krävs en övergripande provtagning och kartläggning av metaller, cesium och dioxin i insjö- och havsfisk.

Livsmedelsverkets kontroll måste skärpas och utökas och besked måste ges snarast om det är farligt eller ofarligt att äta fisk. Gränsvärdena måste fastställas.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om resurser för havsmiljösamarbete i Bottenviken,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att inom naturvårdsverket upprätta fonder där länstyrelserna kan söka medel för miljöprojekt.
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att gränsvärdet för kvicksilver i fisk skärps i enlighet med vad som anförts i motionen,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en övergripande kartläggning av metaller, cesium och dioxin i fisk bör ske i Gävleborgs län,
5. att riksdagen hos regeringen begär att livsmedelsverket får i uppdrag att utöka kontrollen av och upprätta gränsvärden för gifter i fisk.

Stockholm den 24 januari 1990

Inger Schörling(mp)

Åsa Domeij(mp)

Roy Ottosson(mp)

Mot. 1989/90

Jo829